

El Casal de Fals

Durant segles i segles l'única casa comuna de què disposava el poble de Fals era l'església, un edifici capaç d'aixoplugar tota la gent, però el seu ús estava restringit als actes religiosos. Quan els homes es volien reunir en assemblea per discutir els seus assumptes, ho havien de fer al cementiri o a casa d'algú. Els balls i les festes populars s'havien de celebrar a l'aire lliure, i si plovia, mala sort

A partir de mitjans del segle XIX es va imposar el costum de muntar un envelat de lona al Grau pel ball de la Festa Major. L'envelat se solia llogar a una empresa de Manresa i evitava que el mal temps espatllés la festa. Amb algunes excepcions, com per exemple el 1860, que es va haver de suspendre la festa, perquè un temporal d'aigua va ensorrar l'envelat.

Façana del Casal

El 1910 Domingo Grau va fer construir un gran cobert al costat de casa seva, que va ser anomenat "Sala Tinai". A la "Sala" s'hi van fer tota mena d'actes, com per exemple balls, funcions teatrals, reunions de veïns, meetings polítics, cinema, etc. El lloc es va convertir en el centre social de la comunitat, sobretot a partir del punt en què es va inaugurar un cafè en una dependència annexa.

A finals de la dècada dels 50, el grup de teatre va oferir a la Sala unes funcions teatrals que van tenir un gran èxit de públic, que omplia el local de gom a gom.

La sala no era un espai públic, i malgrat la bona disposició del propietari, de vegades hi havia dificultats a l'hora de compaginar els diversos usos del local, que no només servia per fer-hi espectacles, sinó per guardar-hi palla i altres coses.

A finals dels 60, un grup de joves amb inquietuds va plantejar-se la possibilitat de disposar d'un espai propi per les trobades i festes. El rector Boixadé va aplaudir la idea, i aprofitant que s'havia construït la nova església al Raval, va oferir-los un tros de terra al costat de l'església, que en principi estava destinat a la rectoria. Plens d'entusiasme, els joves van començar a cavar els fonaments, però aviat es van adonar que l'empresa superava les seves forces i ho van haver de deixar córrer. No havien aconseguit engrescar a la majoria en el projecte, però la idea havia estat llançada, talment com una llavor que es colga a la terra i espera el temps propici per brotar, i uns anys després s'acabaria fent realitat.

El 26 d'agost de 1977, vistes les dificultats per continuar utilitzant la Sala Tinai, una colla de gent de l'entorn de Can Tagore va convocar als representants de les entitats cíviques i polítiques del municipi i els va plantejar la necessitat de disposar d'un local o casal pel poble. Les entitats es van comprometre a donar suport a la iniciativa, en la mesura de les seves possibilitats. Es va acordar fer una convocatòria àmplia a totes les famílies, per parlar-ne i veure si hi havia persones disposades a encapçalar una associació destinada a impulsar i executar la construcció d'un casal. El 12 de febrer de 1978 es va celebrar la reunió, de la qual en va sortir escollida una junta gestora encarregada dels tràmits per legalitzar l'Associació Cultural i Recreativa de Sant Vicenç de Fals.

Les primeres tasques de la Junta Gestora van ser trobar uns terrenys adients, concretar el projecte de l'edifici, i trobar mitjans pel finançament de les obres. El primer problema es va resoldre gràcies a la generositat de la família Clotet d'Oliveres del Pla, que va cedir una peça de terreny de la seva propietat.

Al començament, es va pensar en un local molt simple, però aviat es va imposar l'opinió d'aquells que creien que, ja que es feia, s'havia de fer bé. A través de relacions d'amistat es va aconseguir que l'estudi d'arquitectes Antoni Maria Baraut i Francesc Mestres elaborés un ambiciós projecte, sense exigències en el termini del cobrament dels honoraris professionals.

El projecte inicial que van presentar els arquitectes va ser retocat després d'escoltar les diverses opinions i de tenir en compte els condicionants econòmics. El resultat final va ser un edifici de línies modernes, distribuït en una sèrie d'espais diferenciats, d'acord amb les activitats que s'hi havien de realitzar. L'espai més important era la sala polivalent, que ocupava la meitat de la superfície disponible, i que podia ser utilitzat com a teatre, saló de ball, menjador, auditori, sala d'actes, etc.

El 7 de maig l'assemblea va aprovar tirar endavant el projecte, amb un pressupost de 8.800.000 pessetes.

D'entrada, la gestora va comptar amb el capital que li va transferir la secció Can Tagore, que era d'unes 230.000 pessetes. Els diners que s'havien recollit en les rifes de la "Panera", unes 290.000 pessetes, que en principi estaven destinats a la construcció d'una pista esportiva, també es van destinar al Casal. La Cooperativa va fer una donació de 400.000 pessetes procedent del seu fons social. Posteriorment, en formar-se l'ACR, tots els socis van pagar una quota d'ingrés de 3.000 pessetes, però n'hi va haver alguns que van aportar quantitats superiors, en qualitat de préstec a un interès mínim. Amb aquests recursos econòmics es van poder iniciar les obres.

El 8 de juny de 1978 es va començar a excavar els fonaments sota la direcció del paleta Isidre Vilà, de cal Regueret. El responsable de l'obra era el contractista Josep Gubianas, i en aquesta primera fase de la construcció hi va haver molts socis que hi van col·laborar, treballant al costat del paletes. El valor dels jornals es comptabilitzava com una aportació al capital social. Molts anys més tard, l'Associació va restituir aquests préstecs als socis. Al marge d'això, és de remarcar que, durant el llarg procés de

Treballs de fonamentació

construcció del Casal, nombroses persones van col·laborar i treballar desinteressadament.

Durant la dècada que van durar els treballs, tots els beneficis provinents de les activitats, Pessebre Vivent, Panera, Caramelles, Festa Major, etc, es van destinar al Casal.

El ritme de la construcció s'alentia o s'accelerava, d'acord amb la disponibilitat de cabals. Primer es va completar l'estructura o esquelet de l'edifici, i el 1982 es va procedir a cobrir l'espai destinat a la sala. Això va ser possible gràcies al fet que l'Ajuntament de Fonollosa va facilitar un préstec "tou" d'un milió de pessetes. A finals d'aquell any ja es va començar a fer servir la sala tancada per a celebrar festes i espectacles. Per acomodar el públic es disposava d'un centenar de cadires de fusta, que el Grup de Teatre havia adquirit de segona mà.

El 1983 es va aconseguir una subvenció de la Generalitat d'1.300.000 pessetes. Això va permetre engegar la segona fase de les obres, que va ser adjudicada al constructor Josep Centellas. Els treballs es van portar a terme entre l'octubre de 1983 i el gener de 1984. El març es va fer l'assemblea de socis de l'ACR i es van inaugurar les obres amb un dinar de germanor.

L'estructura exterior ja estava acabada, però faltaven els acabats interiors i les instal·lacions. El Juny de 1984 es va elaborar el projecte d'instal·lació elèctrica i de protecció contra incendis, que contemplava una potència de 38 Kw de llum i 74 Kw de força, amb un pressupost de 3.325.000 pessetes.

Aquell any es va iniciar un sistema de neteja i manteniment del Casal que perduraria els propers vint-i-cinc anys, consistent en la designació setmanal, per torns, de dues famílies encarregades de la tasca.

El 23 de juliol de 1984 l'Associació Cultural va cedir el Casal a l'Ajuntament de Fonollosa, per tal que, sent un

equipament municipal, pogués acollir-se al Pla d'Acció Municipal d'Obres de la Diputació Provincial de Barcelona. Es va aconseguir així una subvenció de 2'5 milions a fons perdut, i un ajut de caixa de la mateixa quantitat a retornar en vuit anys, sense interès. Amb aquests diners es van començar el setembre de 1985 les obres a la part de l'edifici corresponent a la biblioteca, el consultori mèdic i la cafeteria. Les obres les va fer el paleta Joan Duocastella i es van inaugurar el dia 11 de maig de 1986 amb un dinar i una cantada d'havaneres. Es va proveir el bar amb una cafetera, mobiliari i altres estris. El metge va començar a passar visita en un quartet habilitat com a consultori, després d'haver-ho fet durant molts anys a cal Janet. Es va fer una campanya per recollir llibres per dotar la biblioteca, una paret de la qual va ser decorada amb un mural que va pintar German Barceló, conegut com "el masiaire". La biblioteca es va inaugurar oficialment el 28 de març de 1987 amb una xerrada a càrrec del polític i intel·lectual Ignasi Riera.

El maig d'aquell any es va rebre una altra subvenció de la Diputació, en concepte d'excés de pressupost, que va servir per pagar allò que faltava acabar, com per exemple l'escenari, vestidors, sanitaris, calefacció, pintura, etc.

Per millorar la sonoritat, es va revestir parcialment la sala gran amb plafons de suro, i per decorar les parets, es va encarregar a quatre pintors de reconegut prestigi; Barés, Sala-Clotet, Porquet, i Massegú, uns quadres de gran format (2 per 3'1 m.), dedicats a les quatre estacions de l'any. Els artistes van donar la seva obra.

Placa de la inauguració

El 14 de maig de 1988 es va fer l'acte oficial de la inauguració del Casal, amb assistència de les autoritats i de tots els socis i veïns del poble, els veritables protagonistes de l'obra. Es va descobrir una placa de bronze a la façana amb la inscripció : "1978-1988 L'ESFORÇ D'UN POBLE". Aquell dia a la tarda es va representar l'obra "Maria Rosa" a càrrec de l'elenc local.

En el moment de la inauguració el capital immobilitzat era d'uns 25 milions de pessetes, mentre que en l'actualitat se supera la xifra dels 40 milions. És remarcable el fet que les aportacions de les Administracions no superaven els 8 milions, essent la resta producte del propi esforç. Per això, sembla ben justificada l'inscripció de la placa.

Posteriorment es van fer algunes reformes menors a l'edifici, però el 2007 es va iniciar una ampliació important de l'espai construït, amb noves dependències destinades a cuina, magatzems i oficines.